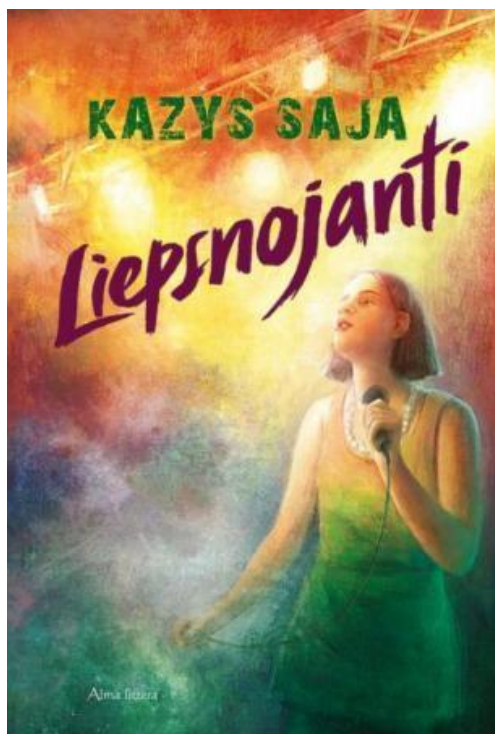

Knygos, padedančios spręsti patyčių problemas:

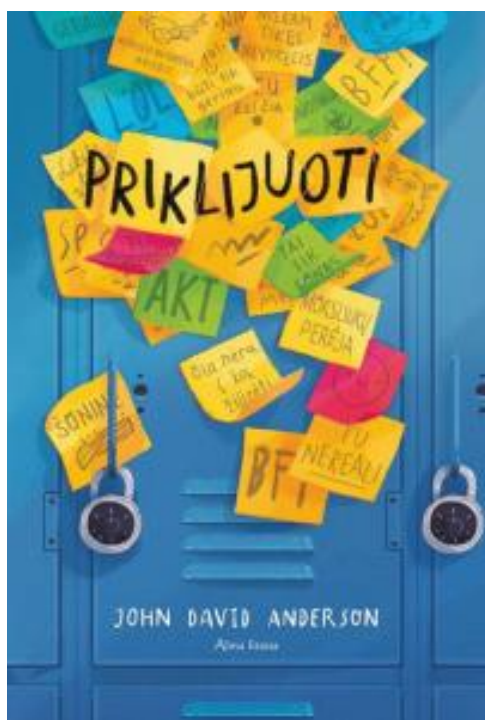
Kazys Saja. Liepsnojanti.

Pagrindinės veikėjos Radvilės tėvai išvykę į Ameriką, ji gyvena su močiute. Ji baigė aštuonias klases, klasės draugė pasityčiojo iš jos išorės, o ir kitos bėdos iškilo....

Detektyvą primenanti istorija kviečia pamąstyti apie didžiausią žmogui duotą dovaną – gyvenimą, apie vidinį ir išorinį žmogaus grožį.

„Kodėl mes kitą žmogų dažniausiai vertinam pagal jo išvaizdą – gražus ar negražus. Kuo jis apsirengęs, kaip atrodo vakar... O šiandien kodėl jis nebe toks? Bet argi tai svarbiausia? Kodėl tiems mūsų gyvulėliams visai nerūpi, ar tu senas, ar jaunas, kuo tu apsivilkęs, apsiavęs ar basas, kokios tavo pažiūros, pareigos, religija... jie sakytum mato žmogaus esmę. Gal net pačią sielą.“

„ – Taip, kaukės. Ir ta, kurią mums skiria likimas, patinka ne visiems. O čia net keli projektai. Nusibosta viena, užsidedi kitą. Šita pilna rūstybės, o šita tiesiog spinduliuoja gerumu...Štai su šita kauke tu į viską žvelgtum su ironija, su pašaipa. O su ta būtum linkus atsiduoti kontempliacijai.“

John David Anderson. Priklijuoti

Kartais išbūti mokykloje – tarsi pereiti fronto liniją. Kai mokykloje uždraudžiami mobilieji telefonai, mokinių tarpe bendraujama klijuojant lipniousius lapelius. Pagrindinis veikėjas Frostas su draugais palikinėja vieni kitiems lipniousius lapelius, tai populiarėja visoje mokykloje. Tačiau ne vien draugiški lapeliai klijuojami, labai dažnai randami kandūs, net žiaurūs lapeliai.

„Žinojau, kad mes greitai išplepsim abu limonado butelius ir sudorosim visus sausainius su šokoladu. O po visko susispausim ant sofų su paku sūrio kakučių ir pažiūrėsime dar porą „Daktaro K“ serijų. Vietos užteks tik mums keturiems, petys į petį, susėdusiems glaudžiau, nei suaugę Hirohito kalvos medžiai, ir sakantiems vienas kitam, kad viskas bus gerai.“

„Išmokau, kad žmonės, kuriems nejauku, kai kiti garsiai juokiasi ar dainuoja, greičiausiai neturi drąsos garsiai juoktis ar dainuoti patys.

Ir kad negali turėti visko. Kartais kelias išsišakoja ir tenka rinktis. Geriausia išsirinkti kelią, kuris atrodo ne toks pavojingas, ir stengtis išvengti medžių.

Ir kad negali būti visų draugas. Net ir tie, su kuriais susidraugauji, nebūna tavo draugai amžinai – tai žiauriai užknisa, bet, kaip pasakytų mano mama, toks gyvenimas“.

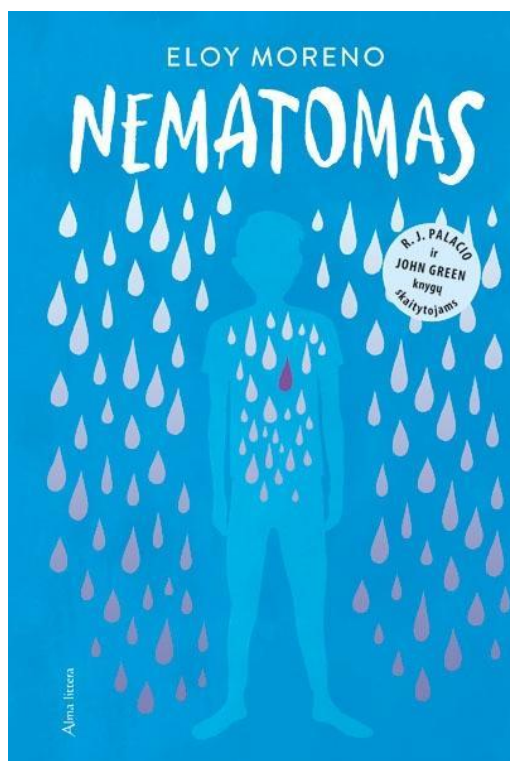
Karu. Nulinis taškas

Estų rašytojo Karu knygoje „Nulinis taškas“ pasakojama istorija apie iš probleminės šeimos kilusį ir prastą mokyklą lankiusį septyniolikmetį Johanėsą, kuriam pasiseka įsiprašyti į vieną elitinę Talino mokyklą. Tačiau susiklosto taip, kad savo naujojoje klasėje jis tampa atstumtasis. O kai iš po pamatų išsprūsta visi trys kertiniai akmenys, ant kurių laikosi Johaneso pasaulis – namai, draugai ir mokykla, – jis pasijunta atsidūręs nuliniame taške, tokiam, kai esamas gyvenimas pasirodo tiesiog nebepakeliamas. Ir visgi Johanesas randa jėgų nepalūžti.

„Pradėsiu džiaugtis gyvenimu. Pradėsiu prasmingai leisti laiką. Nebetrūnysiu ant apsnigtos palangės save pjaustydamas ir svajodamas apie geresnį gyvenimą. Pradėsiu tą geresnį gyvenimą gyventi, nes nebeoriu ano, kurį tiesiog prastūmiau liūdėdamas. Žinau, kad tai įmanoma.“

„Visa mano klasiokų neapykanta per čia praleistus metus suformavo iš manęs vaikiną, kuris dabar stovi čia ir visų šiais metais baigiančių Talino švedų gimnaziją mokinių vardu sako kalbą. Nedrįstu gailėtis nė vieno sprendimo, nė vienos akimirkos, nes visa ta nelaimių virtinė vedė mane į kai ką geresnio. Kiekviena akimirka, kiekviena emocija mus augina. Po kiekviena bloga patirtimi gali slypėti žingsnis į asmeninę laimę. Ėriukas vilko kailyje. Kiekvienas įvykis turi savo

vaidmenį ir tikslą. Net pats juodžiausias ir tamsiausias tunelis gali vesti į patį šviesiausią išėjimą.”

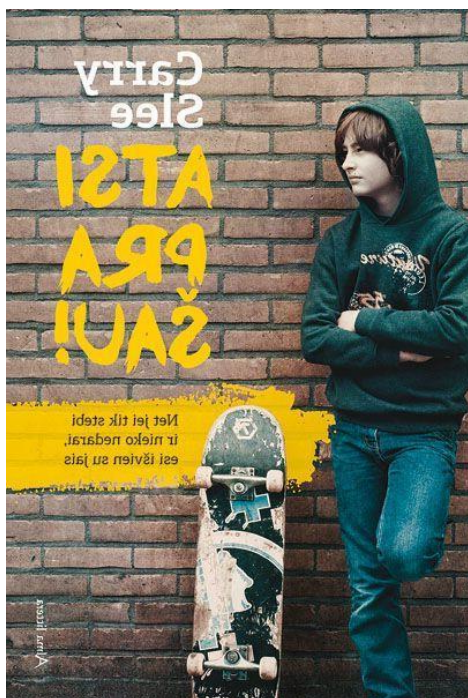
Eloy Moreno. Nematomas.

Iš gerai besimokančio vaikino tyčiojasi bendraamžiai. Tai jautri ir skausminga istorija, sukrečianti ir skatinanti susimąstyti paauglius, jų tėvus, mokytojus.

„Gulėdamas lovoje permąstys dienos įvykius. Slėptuvė, riksmas – tai tik trumpalaikė paguoda, pačios baisiausios būna naktys, kai namams tylint ima gausti jo kūnas. Slopindamas garsus jis pakiš galvą po pagalve ir gaudžiai pravirks. Palengva jį užvaldys pyktis, jis ims kumščiais daužyti čiužinį, nagais badys delnus, springs ašaromis... Galop visiškai išsekęs prisimins rytoj laukiantį literatūros egzaminą, kuriam nė kiek nesiruošė.“

„Ant rašomojo stalo, trys metrai nuo lovos, guli vadovėliai. Jis neturi jėgų pakilti ir jų atsiversti.“

„Taip kad prieš pašiepdami mokslui atsidavusį žmogų, kuris nori tapti profesionalu ir dirbti visuomenei, pagalvokite, kas jus gydys, kai susirgsite, kas išgelbės gyvybę, kai komplikuosis gimdymas ar pateksit į automobilio avariją...“

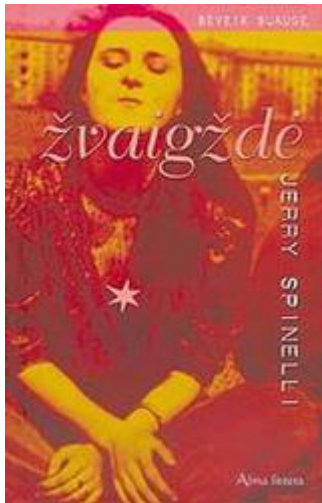

Carry Slee. Atsiprašau!

Sukrečianti, itin jautri ir pamokoma istorija. Mokykloje iš apkūnaus vaikino klasėje tyčiojamasi. Ir niekas nedrįsta jo užtarti, apginti, net mokytojai ignoruoja šias patyčias.

„Važiuodami iki šiol jie su niekuo neprasilenkė, matė tik tą vieną ūkininką, vairuojantį traktorių laukuose. Kaip turėtų čia būti baugu tamsoje! Koks turėtų jaustis visų atstumtas, kad nesusigundytum pusiaukelėje apsisukti ir grįžti į saugų kambarį, į šiltą lovą.“

„10 b klasės mokiniai stovi raudodami. Užplūdę jausmai nepakeliami jų pečiams. Sąžinei nuraminti visą kaltę dėl tragedijos jie suverčia Sanei, Justinui ir Remkui. Tačiau Dovydui tai ne paguoda. Jis puikiai žino, kad kalti visi, kiekvienas iš jų, leidęs patyčioms tarpti.“

Jerry Spinelli. Žvaigždė

Nuostabi knyga apie paauglių gyvenimą. Pagrindinė herojė, naujokė mokykloje spinduliuoja gerumą, paslaugumą, džiaugsmą, gyvybingumą, unikalumą, tačiau nepritampa prie mokykloje nusistovėjusios tvarkos, įpročio vienodai rengtis, panašiai elgtis, vienodai mąstyti. Mokinių bendruomenėje ji ignoruojama ir net vaikinai, kuriam ji labai patinka, bijodamas pats būti atstumtas, bando ją paversti „normalia“.

„ – Ir dar aš manau, kad retkarčiais tarp mūsų atsiranda kažkas, kas yra šiek tiek primityvesnis už visus kitus, šiek tiek artimesnis visų mūsų pradžiai, šiek tiek labiau susijęs su ta medžiaga, iš kurios kadaise buvome nulipdyti mes.“

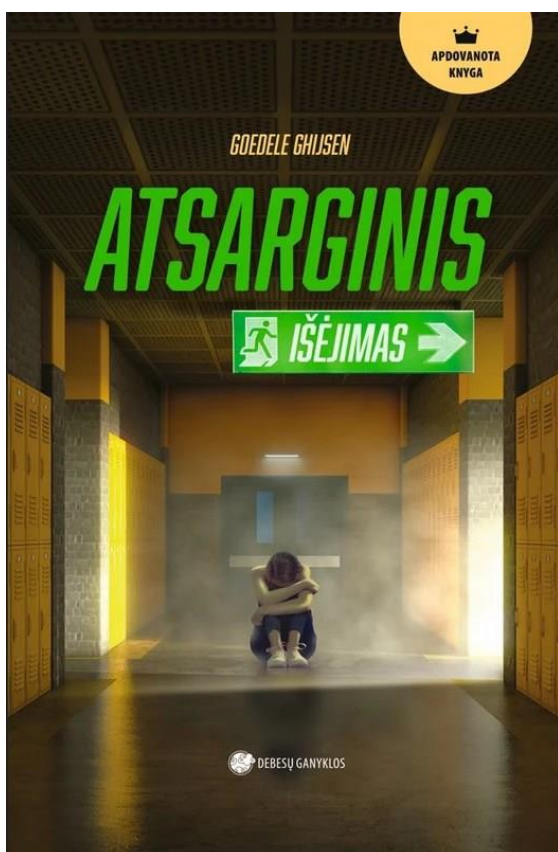
Ignė Zarambaitė. Juodavandeniai

Šešiolikmetės istorija, bandant pamiršti nemalonius praeities įvykius, klasės draugių patyčias, norą gyventi naują gyvenimą. Po vakarėlio potvynio metu senoje apleistoje trobelėje pasigendama su ja buvusios protingos, gerai besimokančios, mokytojų numylėtinės Deimantės...

„Galim būti ramūs, viliojantys ir nepaprastai pavojingi vienu metu. Mes apiplaukiam kliūtis, keičiam formą ir srovę, jei nenorim – mūsų net užtvankos nesulaikys, surasim nors mažiausią plyšelį ir tekėsime toliau. Išbandymai, sukrėtimai – tai tik galimybė keisti kryptį. Taip mes tobulėjame, stiprėjame, galų gale – gyvename“.

„Pradedu manyti, kad mes visi kaip juodavandeniai. Kartu ir šviesos, ir tamsos padarai. Kartais geidžiam, kartais neapkenčiam, kartais padedam kažkam, o kartais teisiame. Tik ar turim tam teisę? Gal nėra vienos tiesos, gal kiekvienas tarnaujam savo tiesai? Kiekvieno vanduo savaip drumstas.“

Tai jaunimui, ieškančiam savo vietos, draugų pripažinimo, knyga su detektyvo elementais.

Goedele Ggijsen. Atsarginis išėjimas.

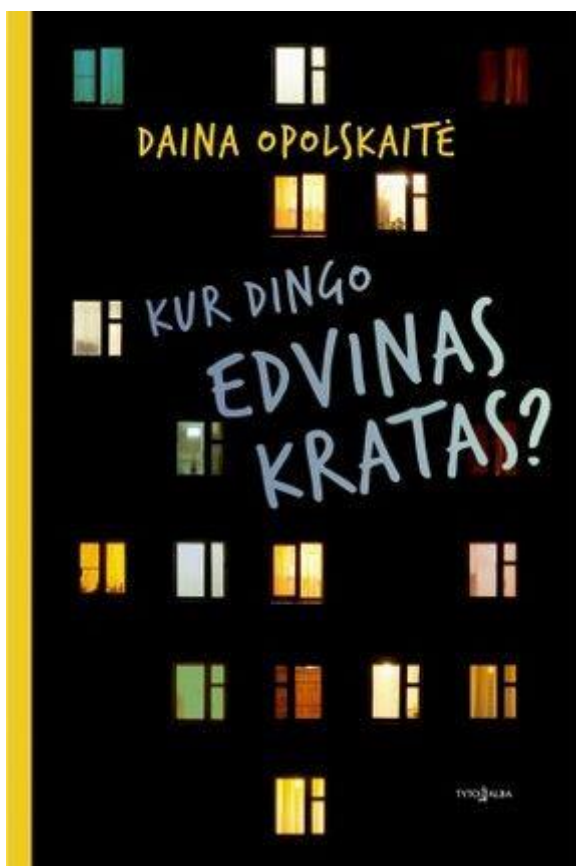
Tai knyga apie tris paauglius. Siužetas pasakojimas trijų veikėjų: Nadešo , Miro ir Janos lūpomis. Nadešas ir Miro klasėje naujokai: Nadešas – karo pabėgėlis, Miro, neiškentusi kitoje mokykloje patyčių, keičia mokyklą, jai sunku šioje klasėje pasipriešinti Janos manipuliacijoms. Jana iki šiol buvusi klasės lyderė, bando išgyventi visus kontroliuodama, manipuliudama siekiant savo tikslo, nors ji irgi turi savo šeimoje problemų. Knygoje pasakojama, kaip patyčios tiek realiame gyvenime, tiek virtualioje realybėje tampa nevaldomos. Miro, Janos patyčių iškankinta, nusprendžia arba pati sau ką nors baisaus padaryti arba Janai. Nadešas, sėdintis viename suole su Miro, nežino, kaip reaguoti, kuri iš mergaičių meluoja. Kiti klasiokai dažnai pritaria Janai, vykdo jos planus, vienas kitas bando sudrausti skriaudėją. Net ir suaugusieji daugiau stebi, nei bando pagelbėti Miro arba Janai.

Knygos gale autorė dalijasi mintimis, patarimais, ką daryti, kai iš tavęs tyčiojamasi. „Ką gali padaryti, jei iš tavęs tyčiojamasi? Apsimesk, kad nebijai, net ir tada, jei iš tikrųjų baisu. Laikykis kuo narsiau ir išsik iš patyčių vietos. Pasikalbėk

apie patyčias su žmonėmis, kuriais pasitiki. Tada atmink, kad gali skambinti į „Jaunimo liniją“ nemokamu telefono numeriu 080028888 (telefonu emocinė pagalba teikiama visą parą) arba kreiptis pokalbiais internetu (chat'u)

internetiniame puslapyje www.jaunimo.linija.lt (pagalba teikiama kasdien nuo 15.00 val. iki 24.00 val.“

„Galų gale žodis visoms Miro, Janoms ir Nadešams: prašau, laiku kovokite vienas už kitą“.

Daina Opolskaitė. Kur dingo Edvinas Kratas.

Knyga jaunimui, gvildenamos sudėtingos klasiokų bendravimo, kitokio asmens priėmimo, pagarbos sau ir kitiems temos. Mokyklos naujokas Edvinas Kratas ilgą laiką dėl negalės mokyklos nelankė, mokėsi namuose. Dabar jis labai nori lankyti mokyklą, jam sunku eiti „... jis vos juda, eina keistai, tarytum būtų perlūžęs per pusę“, tačiau kiekvieną rytą jis atkrypuoja į savo klasę, mokslai jam sekasi. Klasiokas Deivis nuo pat pradžių elgiasi šlykščiai, tyčiojasi iš jo. Vieną rytą Edvinas nepasirodo nei klasėje nei namuose. Kur dingo Edvinas Kratas? Klasės gyvenimas permąstomas kiekvieno klasioko akimis: Beatričės, Jono, Mangirdo, Simonos ir

kt. Jiems kalbant apie klasės įvykius, aiškėja kiekvieno klasioko charakterio bruožai.

„ – Tiktai, ko gero, mes visi pamiršome vieną labai svarbų dalyką, - vėl prakalbo auklėtoja ir kai kurie iš mūsų susidomėję pakėlė galvas. – Patį svarbiausią. Žinote, ką? Kad Edvinas yra mūsų dalis. Ir norėdami būti saugūs, apginti save, neišvengiamai turime apginti ir jį. Kitaip neteksime saugumo, prarasime jį. Nes kas nutiko jam, nutiko mums visiems – labai paprasta. Kodėl taip yra, kodėl taip nutinka? Nes esame atsakingi vieni už kitus, nes visi esame žmonės, viena gentis.“ (Tai - klasiokės Jovitos mintys).

Jay Asher. Trylika priežasčių kodėl

Labai jautrus kūrinys, pagrindinė romano herojė Hana Beiker atima sau gyvybę. Po jos mirties klasės draugas Klėjus Dženkenzas gauna siuntinį, jame - Hanos įrašytos kasetės, atskleidžiančios jos mirties priežastį. O jų – ne viena. Klausydamas įrašų vaikinai supranta, kad daug veiksmų darome negalvodami, kaip jie veikia kitus žmones.

„Nė vienas iš mūsų tiksliai nežinome, kokį poveikį darome kitų gyvenimui. Neretai išvis nė neįtariame. O vis tiek lendame ir kišamės.“

„Jau pačią pirmąją dieną ji išklojo mums taisyklę numeris pirmas. Kiekvienas, kuris nusišaipys iš to, ką pasakė kas nors kitas, turės atnešti poniai Bredli „Snickers“ batonėlį. O jei drįstų ypač bjauriai žvengti. Bus skolingas jai patį didžiausią saldainį.“

„Priekabiavimas. Kvaišalai. Savivoka. Tarpusavio santykiai. Per šias pamokas apie viską kalbėdavomės atvirai ir sąžiningai. O tai, žinoma, siutino daugelį kitų mokytojų. Jų manymu, visa tai buvo tuščias laiko švaistymas. Jiems rūpėjo įkalinti mums į galvas daugybę sausų faktų. Tik sausus faktus jie ir vertino.“